

Inhoudsopgave

1 Evenwichtigheid 11

- 1.1 Inleiding 11
- 1.2 Jurisprudentie binnen het 'oude' stelsel 11
- 1.3 Inhoudelijke elementen voor evenwichtigheid 14
- 1.4 Verandering door het 'nieuwe' stelsel: Wtp 15
- 1.5 Praktisch: borging evenwichtigheid in besluitvorming 16
- 1.6 Afleggen van verantwoording 18
- 1.7 Afsluiting 19

2 De Wtp en goede rechtsbescherming? 21

- 2.1 Inleiding 21
- 2.2 Artikel 47 Handvest van de grondrechten van de EU 21
- 2.3 De Wet toekomst pensioenen en invaren 22
- 2.4 Geen toegang tot de rechter? 24
- 2.5 Beperking grondrechten mogelijk? 25
- 2.6 Concluderende opmerkingen 29

3 Invaren: juridisch houdbaar 31

- 3.1 Inleiding 31
- 3.2 Invaren zonder bezwaarrecht is toegestaan 31
- 3.3 Het eigendomsrecht wordt niet geschonden 32
- 3.4 Beoordelingskader inbreuken 36
- 3.5 Invaren zal evenwichtig zijn 37
- 3.6 Rechtsbescherming 38

4 Het inwaarverzoek en de rol van het pensioenfonds 41

- 4.1 Inleiding 41
- 4.2 Mijlpalen en verantwoordelijkheidsverdeling 41
- 4.3 Wijzigen van de pensioenovereenkomst 43
- 4.4 Voor wie geldt het inwaarverzoek? 45
- 4.5 Moet het pensioenfonds zich vergewissen? 46
- 4.6 Risico's in kaart brengen en beheersmaatregelen treffen 48
- 4.7 Slotsom 49

- 5 Collectief instemmingsrecht goed idee? 51**
  - 5.1 Inleiding 51
  - 5.2 Medezeggenschap bij invaren 51
  - 5.3 Het plan van NSC: collectief instemmingsrecht bij invaren 52
  - 5.4 Tegengeluiden 52
  - 5.5 Alternatief? 53

- 6 Praktische toepassing van de Wtp en fiscaliteit 57**
  - 6.1 Inleiding 57
  - 6.2 Ouderdomspensioen 57
  - 6.3 Partnerpensioen 61
  - 6.4 Arbeidsongeschiktheid 63
  - 6.5 Algemeen 64

- 7 Eerder met pensioen 65**

- 8 Leren van klachten 67**
  - 8.1 Inleiding 67
  - 8.2 Wettelijk kader 67
  - 8.3 Gedragslijn Goed omgaan met klachten 69
  - 8.4 Uitdagingen 72
  - 8.5 Onderzoek AFM en aanbevelingen Ombudsman 74
  - 8.6 Slotwoord 75

- 9 De positie van de deelnemer in een gesloten pensioenfonds en de Wtp 77**
  - 9.1 Inleiding 77
  - 9.2 Pensioendriehoek en de bevoegdheidsverdeling 78
  - 9.3 Welke situaties zijn te onderscheiden? 80
  - 9.4 Waarom zou je invaren? 82
  - 9.5 Wat als je niet kunt invaren? 83
  - 9.6 Conclusie 83

10 Genderidentiteit en pensioencommunicatie – naar een inclusievere aanpak 85

- 10.1** Inleiding 85
- 10.2** Geslacht versus gender 85
- 10.3** Verschillende genderidentiteiten 86
- 10.4** Problemen met geslachtsspecifieke communicatie 87
- 10.5** Basisregistratie Personen 88
- 10.6** Aanschrijfvormen in de pensioensector 89
- 10.7** Inclusieve communicatie 90
- 10.8** Conclusie 90

11 Rechtspraak 93

- 11.1** Inleiding 93
- 11.2** Wijziging van pensioenregelingen 93
- 11.3** Beëindiging uitvoeringsovereenkomsten 95
- 11.4** Streefregelingen 96
- 11.5** Werkingssfeer 99